

Casio

Et oppdatert Casio Manual som tar av seg litt av faget MA-155. En basis guide for bruk av Casio.

Denne manualen er skrevet av

«EFN»

Denne manualen bruker eksempler fra utgaven 2017:

Statistikk - En bayesiansk tilnærming

Innhold

[Intro](#)

[Data](#)

[Regresjon](#)

[Kombinatorikk](#)

[Sannsynligheter](#)

[Bayes Theorem](#)

[Sannsynlighetsfordelinger](#)

[Sannsynlighetsfordelinger regning](#)

Intro

Merk ⚠

1. Avvik/feil kan forekomme i denne guiden og diverse versjoner.
2. Deler av beregningen kan være ugyldig på eksamen.

Antatt støttede modeller:

- FX-9860G, FX-9860GII | med og uten SD.
- FX-9860G, FX-9860GII | OS.2 + SD.
- FX-9750GII

Delvis/ ikke støttet:

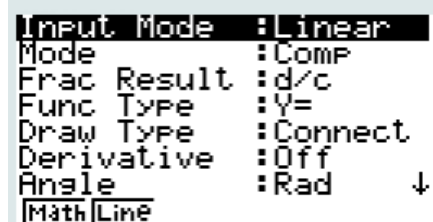
1. FX-7400GII

Oppsett

Denne guiden dropper *Lineær* til fordel for *Math modus*.

Gjør følgende for å sette opp.

1. SHIFT
2. MENU
3. F1/F2
4. Velg: MATH


```
Input Mode : Linear
Mode       : Comp
Frac Result : d/c
Func Type  : Y=
Draw Type  : Connect
Derivative  : Off
Angle      : Rad   ↓
Math|Line
```

Data

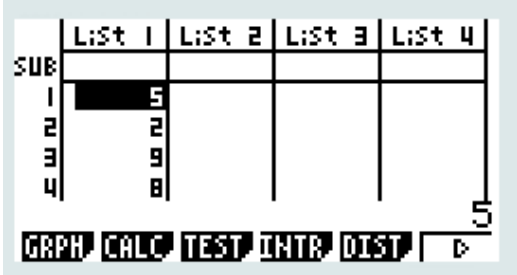
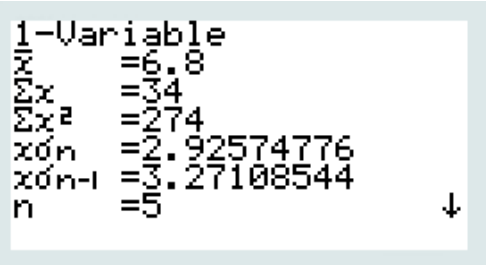
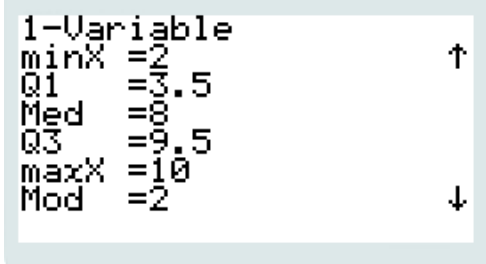
1-variabel datasett

Dataene vi får er oftest en samling målinger av en viss type verdi. Verdien er som oftest tall, men kan også være andre typer.

I dette eksemplet har vi rene tall.

Vi har fått data:	5	2	9	8	10
-------------------	---	---	---	---	----

Vi skal nå beregne frekvensen av disse dataene. Sentral og spredningsmål.

<ol style="list-style-type: none"> VELG «STAT» i hovedmenyen. Fyll List_1 med dataene. F2 → CALC F1 → 1-Var 													
	<table border="1"> <tr> <td>$\bar{x}$:</td> <td>Gjennomsnitt: 6.8</td> </tr> <tr> <td>Σx:</td> <td>Sum av (List_1): 34</td> </tr> <tr> <td>Σx^2:</td> <td>Summen av kvadratisk data (List_1): 274</td> </tr> <tr> <td>σ_x:</td> <td>Standardavvik populasjon: 3.92</td> </tr> <tr> <td>s_x:</td> <td>Standardavvik utvalg: 3.27</td> </tr> <tr> <td>n:</td> <td>Antall elementer i List_1: 5</td> </tr> </table>	$\bar{x}$:	Gjennomsnitt: 6.8	Σx :	Sum av (List_1): 34	Σx^2 :	Summen av kvadratisk data (List_1): 274	σ_x :	Standardavvik populasjon: 3.92	s_x :	Standardavvik utvalg: 3.27	n :	Antall elementer i List_1: 5
$\bar{x}$:	Gjennomsnitt: 6.8												
Σx :	Sum av (List_1): 34												
Σx^2 :	Summen av kvadratisk data (List_1): 274												
σ_x :	Standardavvik populasjon: 3.92												
s_x :	Standardavvik utvalg: 3.27												
n :	Antall elementer i List_1: 5												
	<table border="1"> <tr> <td>minX</td> <td>Minste verdi i List_1: 2</td> </tr> <tr> <td>Q1</td> <td>Kvartil (25%): 3.5</td> </tr> <tr> <td>Med</td> <td>Median: 8</td> </tr> <tr> <td>Q3</td> <td>Kvartil (75%): 9.5</td> </tr> <tr> <td>maxX</td> <td>Største verdi i List_1: 10</td> </tr> </table>	minX	Minste verdi i List_1: 2	Q1	Kvartil (25%): 3.5	Med	Median: 8	Q3	Kvartil (75%): 9.5	maxX	Største verdi i List_1: 10		
minX	Minste verdi i List_1: 2												
Q1	Kvartil (25%): 3.5												
Med	Median: 8												
Q3	Kvartil (75%): 9.5												
maxX	Største verdi i List_1: 10												

💡 Vi kan gjøre det samme med 2-variabel datasett, der data kan deles i X (List_1) og Y (List_2). Velg 2-Var i stedet for 1-Var.

Regresjon

En lineær regresjon er en måte å finne en sammenheng på, mellom 2 eller flere variabler. I Casio kan vi løse regresjon på 2 måter. Bruk av innebygd funksjon eller ren matrise regning.

Vi regner eksempel eks. 3.3.1

X: Type 1-feil	20	4	5	19	10
Y: Restaurering, mill.kr	121.56	104.2	108.08	119.01	110.16

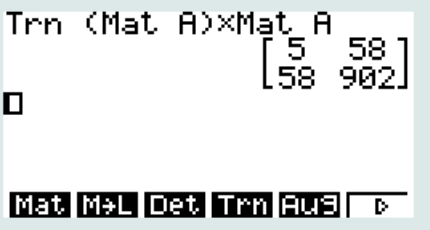
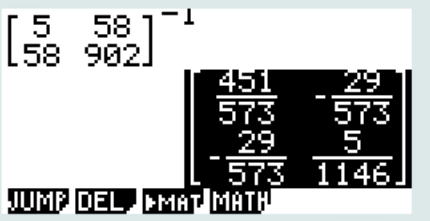

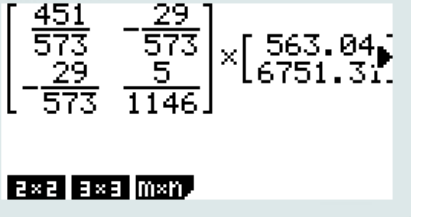
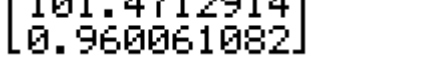
Klassisk regresjon:

	<ol style="list-style-type: none"> 1. Bruk STAT i hovedmenyen. 2. Fyll data X og Y. 3. F2 (Calc) 4. F3 (Reg) 5. F1 (X) 6. F2 (Velg a+xb) (DS.2)
	<p>Vi bruker variabel a og b:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ A+xb <p>A: 101.47 B: 0.96 101.47+0.96x</p>

Regresjon med matriser og avviksform

<p>Formelen for regresjon med avvik</p>	$\alpha_0 + \beta h \parallel \alpha_* + \beta(h - \bar{h})$						
<ol style="list-style-type: none"> 1. Vi lager designmatrise og responsen-vektor. 2. Vi kan dermed trekke fra $\bar{x}$ for alle X. 3. Vi får en design matrise og kan dermed følge prosedyren for utregning. 							
<ol style="list-style-type: none"> 1. Vi fyller «Mat A» design matrise med data for alle X. 2. Vi fyller «Mat B» Respons vektor med data for alle Y. <table border="1" data-bbox="111 1724 734 1937"> <tr> <td>Y</td> <td>121.56, 104.23, 108.08, 119.01, 110.16</td> </tr> <tr> <td>X</td> <td>20, 4, 5, 19, 10</td> </tr> <tr> <td>X(avvik)</td> <td>8.4, -7.4, -6.6, 7.4, -1.6</td> </tr> </table>	Y	121.56, 104.23, 108.08, 119.01, 110.16	X	20, 4, 5, 19, 10	X(avvik)	8.4, -7.4, -6.6, 7.4, -1.6	
Y	121.56, 104.23, 108.08, 119.01, 110.16						
X	20, 4, 5, 19, 10						
X(avvik)	8.4, -7.4, -6.6, 7.4, -1.6						

Regresjon: Prosedyren for matrisen

<p>1. $X^T X$</p> <p>Transponert matrise:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ OPTN → F2 → F4 (Trn) ✓ SHIFT → 2 (Mat) → ALPHA → A (Rød) 	
<p>2. $(X^T X)^{-1}$</p> <p>Invers alternativ: Bygg en 2x2 matrise</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ F4 (MATH) → F1 → 2x2 ✓ Utfør $\wedge^{-1}$ 	
<p>3. $X^T \bar{v}$</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Transponert (Steg 1) 	
<p>4. $(X^T X)^{-1} * X^T \bar{v}$</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Bygger matrise 2x2 * 2x1 ✓ Steg 2 	
<p>$\bar{B} = \begin{bmatrix} \alpha \\ \beta \end{bmatrix}$</p>	

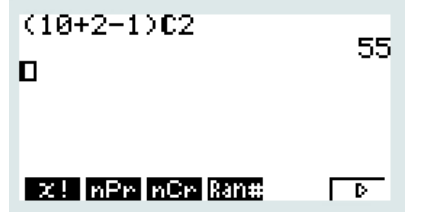

Kombinatorikk

Med kombinatorikk menes å regne antall mulige måter vi kan utføre ting på. Formelen for diverse trekk er gitt under.

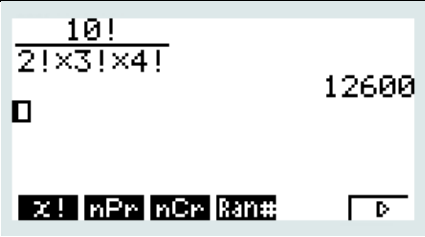
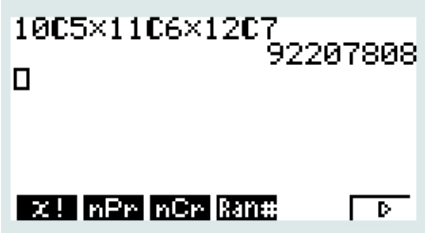
	Med tilbakelegging	Uten tilbakelegging
Ordnet	4.2.1 n^k	4.2.2 $\frac{n!}{(n-k)!}$
Uordnet	4.2.3 $\binom{n+k-1}{k}$	4.2.4 $\binom{n}{k}$

Du har 2 poser med 5 elementer og skal plukke 2 elementer fra en tilfeldig pose.

⇒ Pose 1 ↴				
1	4	5	3	2
⇒ Pose 2 ↴				
7	8	9	6	10

	Med tilbakelegging	Uten tilbakelegging	CASIO
Ordnet			<ol style="list-style-type: none"> OPTN F6 F3 (PROB) F2 (nPr) F3 (nCr)
Uordnet			<ul style="list-style-type: none"> nPr: Permutive: Ordnet/u nCr: Combinative: Uordnet/u

Bruk av multinomial og deling i mengder.

<p>Vi skal fordele unike 10 ball på 3 lag. Vi sier:</p> <ul style="list-style-type: none"> Lag grønne: 2 personer. Lag gule: 3 personer. Lag røde: 4 personer. 	
<p>Vi har 3 poser med 10 røde, 11 blå og 12 gule ball. Vi skal plukke 5 røde, 6 blå og 7 gule.</p>	

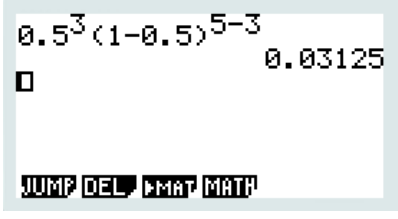
Sannsynlighet

Sannsynlighet for å få en type hendelse med 2 slag.

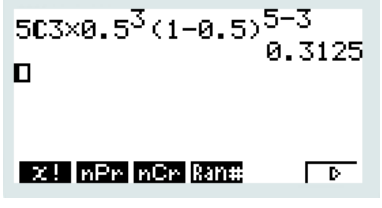
	Med tilbakelegging	Uten tilbakelegging
Sekvens (ordnet)	4.3.1 $p^k(1-p)^{n-k}$	4.3.2 $\frac{\binom{N-n}{S-k}}{\binom{N}{S}}$
Kombinasjon (uordnet)	4.3.3 $\binom{n}{k}p^k(1-p)^{n-k}$	4.3.4 $\frac{\binom{S}{k}\binom{N-S}{n-k}}{\binom{N}{n}} = \frac{\binom{N-n}{S-k}\binom{n}{k}}{\binom{N}{S}}$

Du kaster en mynt 5 ganger og får en sekvens ↴

K	M	K	K	M
---	---	---	---	---

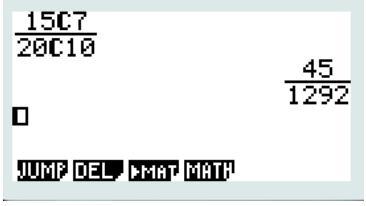
<p>Ordnet med tilbakelegg</p> <ul style="list-style-type: none"> Sannsynlighet for å få et slikt kast er 3.125% Beregnet med hensyn til Kron. 	
---	---

Du kaster 5 ganger og får 3K og 2M.

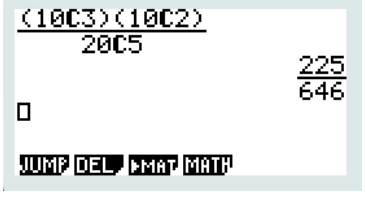
<p>Uordnet med tilbakelegg</p> <ul style="list-style-type: none"> Sannsynlighet for å få et slikt kast er 31.25% Beregnet med hensyn til Kron. 	
--	---

Du plukker 5 mynter fra en pose med 10 norske og 10 svenske mynter og får en sekvens ↴

NOK	SEK	NOK	NOK	SEK
-----	-----	-----	-----	-----

<p>Ordnet uten tilbakelegg</p> <ul style="list-style-type: none"> Sannsynlighet for å få et slikt kast er 3.4829% Beregnet med hensyn til NOK. 	
--	---

Rekkefølgen har ikke noe å si for 3NOK og 2SEK.

<p>Uordnet uten tilbakelegg</p> <ul style="list-style-type: none"> Sannsynlighet for et slikt kast er 34.8297% Beregnet med hensyn til NOK. 	
---	---

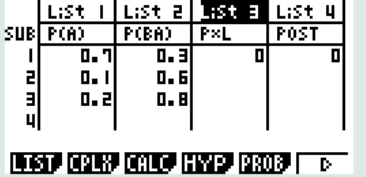
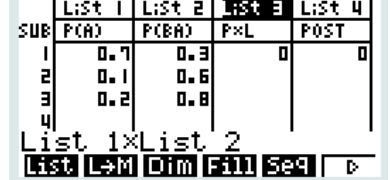
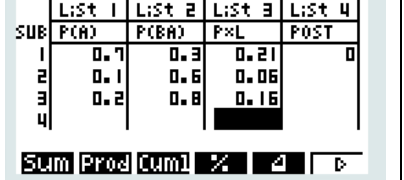
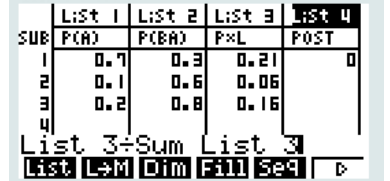
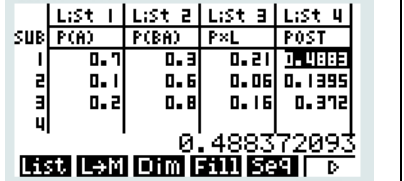

Bayes Theorem

I sannsynlighetsteori og statistikk, Bayes Teorem beskriver sannsynligheten for en hendelse, basert på tidligere kunnskap om forhold som kan være relatert til hendelsen.

Vi bruker STAT i Casio for å beregne Bayes Teorem.

Eksempel 6.3.2

1. Fyller for Prior, $P(A)$ 2. Fyller for Likelihood, $P(B A)$		
1. Flytt pekeren over List_3 2. Utfør multiplikasjon 2.1. OPTN 2.2. (F1) LIST 2.3. (F1) List n		
1. Skal nå beregne for Posterior. 2. Utfør steg_2 for posterior.		

Sannsynlighetsfordelinger

Sannsynlighetsfordeling beskriver sannsynlighet og dets hendelser, gjerne ved bruk av formel og grafisk fremstilling.

Casio har mange som innebygde funksjoner som lar oss beregne med rene tall eller grafisk. I dette kapitelet bruker vi gjerne begge deler.

Vi kan løse Sannsynlighetsfordelinger på 2 måter. RUN-MAT og STAT.

RUN-MAT 	STAT
<ul style="list-style-type: none"> • Inline/funksjonel 	<ul style="list-style-type: none"> • Grensesnitt/grafisk
→ OPTN → STAT → DIST → {fordeling}	→ DIST → {fordeling}

Sannsynlighetfordelings liste og paramatre.

Diskrete sannsynlighetsfordelinger

Hypergeometrisk-fordeling ! Intet grafisk grensesnitt	{fordeling}	H-GEO
	Hpd	Paramtre: (x, p, M, N)
	Hcd	Paramtre: (x, n, M, N)
Binomisk-fordeling ! Intet grafisk grensesnitt	{fordeling}	BINM
	Bpd	Paramtre: (x, n, p)
	Bcd	Paramtre: (x, n, p)
Poisson-fordeling ! Intet grafisk grensesnitt	{fordeling}	POISN
	Ppd	Paramtre: (x, mu)
	Pcd	Paramtre: (x, mu)
Negativ binomisk-fordeling ! Intet grafisk grensesnitt	{fordeling}	GEO
	Gpd	Paramtre: (x + 1, p)
	Gcd	Paramtre: (x + 1, p)

Kontinuerlig fordelinger

Normal-fordeling ! Med grafisk grensesnitt	{fordeling}	Norm
	Npd	Paramtre: (mu, sigma)
	Ncd	Paramtre: (mu, sigma)
Student's t-fordeling ! Med grafisk grensesnitt	{fordeling}	t
	Tcd	Paramtre: (-99, (x-mu)/sigma, v)
Gamma-fordeling ! Med grafisk grensesnitt	{fordeling}	CHI
	CCd	Paramtre: (0, 2*lambda*t, 2k)
F-fordeling ! Med grafisk grensesnitt	{fordeling}	F
	FPd	Paramtre: (t, alfa, beta)
	FCd	Paramtre: (0, t, alfa, beta)
Beta-fordeling ! Med grafisk grensesnitt	{fordeling}	F
	FCd	Paramtre: (0, bx/a(1-x), 2a, 2b)
Gamma-Gamma-fordeling ! Med grafisk grensesnitt	{fordeling}	F
	FCd	Paramtre: (0, kt/k*tau, 2k, 2*kappa)
Weibull-fordeling	Se formel samling.	
Uniform-fordeling	Se formel samling.	

Diskrete sannsynlighetsfordelinger på Casio

Eksempel. 9.4.1 - #3 & #4

Hypergeometrisk fordeling fordelt med parametre: $n=6$, $S=21$, $N=34$

1. Finn $P(X \rightarrow \{2,4\})$ (Bruk av STAT og Lists)
2. H-GEO $\rightarrow$ «Hpd»

	<p>$0.1116 + 0.3472 = \underline{0.458754}$</p>

1. Finn $P(X > 2)$ (Bruk av inline-funksjoner)
2. H-GEO $\rightarrow$ «Hcd»

	<ol style="list-style-type: none"> 1. Setter inn H-GEO funksjon 2. Fyller med parametre. 3. EXE
--	--

Eksempel 9.3.1- #3 (Bruk av Lists)

1. Finn $P(X \rightarrow \{3,4,5\})$
2. Bruk STAT $\rightarrow$ Fyll ut List 1 $\rightarrow$ BIN $\rightarrow$ «Bpd»
3. $n=7$, $p=0.34$

--	--

Koninuierlige sannsynlighetsfordeling på Casio

Eksempel 10.1.1.

Vi har Normalfordeling med $\mu=3.1$ og $\sigma=5.7$

Hva er $P(X<12)$

1. Vi bruker STAT og finner enkelt verdi for X.

<pre>Normal C.D Data :Variable Lower :-99 Upper :12 σ :5.7 μ :3.1 Save Res:None None LIST</pre>	<pre>Normal C.D P =0.94078571 z:Low =-17.912281 z:Up =1.56140351</pre>
--	---

Eksempel 10.4.1

Anslag til neste plan er gitt Student's t $\rightarrow t(4.95,0.1,15)$

Hva er Sannsynligheten for at neste planke er 5 eller kortere?

<pre>Student-t C.D Data :Variable Lower :-99 Upper :(5-4.95)/0.1 df :15 Save Res:None Execute</pre>	<pre>Student-t C.D P =0.68783494 t:Low =-99 t:Up =0.5</pre>
---	--

Eksempel 10.4.3

Vår observasjon av Støy er gitt med Student's t $\rightarrow t(93,12,21)$. Hva er Sannsynligheten for at støyen ligger mellom 90 og 100 db?

I Casio er det enklere å bruke lists i en slik oppgave.

<table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th>List 1</th> <th>List 2</th> <th>List 3</th> <th>List 4</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>SUB</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>1</td> <td>-99</td> <td>0.5833</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>2</td> <td>-99</td> <td>-0.25</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>3</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>4</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> </tbody> </table> <pre>NORM t CHI F BINM D</pre>		List 1	List 2	List 3	List 4	SUB					1	-99	0.5833			2	-99	-0.25			3					4					<pre>Student-t C.D Data :List L.List :List1 U.List :List2 df :21 Save Res:None Execute None LIST</pre>
	List 1	List 2	List 3	List 4																											
SUB																															
1	-99	0.5833																													
2	-99	-0.25																													
3																															
4																															
<pre>Student-t C.D P t:Low t:Up 1 [0.717 -99 0.5833] 2 [0.4025 -99 -0.25] 0.7170591363</pre>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Vi bruker List1 for lower, List2 for Upper og df er frihetsgrader. 2. Vi har nå $P(X \geq 90)$ og $P(X \leq 100)$ og kan regne. 3. $P(X \leq 100) - P(X \geq 90)$ 4. $0.717 - 0.4025 = 0.3145$ 																														

Kontinuerlig fordeling med grafisk grensesnitt.

Eksempel 10.5.2

<pre>F C.D Lower :0 Upper :0.10911764 ↑ n:df :204 d:df :106 Save Res:None execute CALC DRAW</pre>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Fyller parametre til a, b, x. 2. F6 og DRAW
 <p>LOWER=0 UPPER=0.1091 P=5.8381078E-41</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Gir oss et grafisk bilde og dens p-verdi.